

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Univerzita Komenského v Bratislave	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: FiF.Dek/A-dSZ-507/21	Názov predmetu: Vedecké poznanie z transdisciplinárnej perspektívy
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: seminár Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: 2 Za obdobie štúdia: 28 Metóda štúdia: prezenčná, dištančná	
Počet kreditov: 4	
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 2., 4.	
Stupeň štúdia: III.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: a) počas výučbovej časti semestra (priebežne) študent získa najviac 60 bodov. Aktívna účasť: čítanie odporúčaných textov, 4 resumé textov, diskusia k preberaným témam. Okrem toho študent počas výučbovej časti napíše jednu esej s rozsahom 5 – 10 normostrán. Dátumy budú upresnené na začiatku kurzu. Témy a osnovu práce vopred diskutujú s vyučujúcim na (minimálne jednej) individuálnej konzultácii. Vybrané povinné aj fakultatívne texty pre aktuálne zadania budú oznámené na prvom seminári. Priebežné hodnotenie: aktívna účasť na seminároch 20%, konzultácia témy eseje a metodológie 10%, vypracovanie eseje 30%. b) v skúškovom období študent vypracuje druhú esej. Záverečné hodnotenie: konzultácia témy druhej eseje a metodológie 10%, vypracovanie druhej eseje 30%. Porušenie akademickej etiky má za následok anulovanie získaných bodov v príslušnej položke hodnotenia. Klasifikačná stupnica: 100-92: A, 91-84: B, 83-76: C, 75-68: D, 67-60: E, 59-0: FX. Vyučujúci akceptujú max. 2 absencie (v prípade zdravotných dôvodov max. 3 absencie). Váha priebežného / záverečného hodnotenia: 60/40	
Výsledky vzdelávania: Seminár ponúkne transdisciplinárne vnímaný proces poznávania sveta ako jeho multiparametrický model. Metódou seminára bude kritické myslenie a jeho multiperspektíva. Multiperspektíva a pluralistické vysvetľovanie toho istého sveta a jeho fenoménov prispeje k pochopeniu súvislostí medzi kognitívnymi schopnosťami a ich emocionálnou a behaviorálnou podmienenosťou umením, rituálmi, kultúrnym, vedeckým a svetonázorovým kontextom. Absolvovanie kurzu sprostredkuje dialóg aktérov zo sveta prírodných a humanitných vied, ako aj nadkonfesionálny pohľad na dejiny myslenia a interpretácií vedeckých aj umeleckých fenoménov. Študentky a študenti spoznajú rôzne prístupy k poznaniu a prežívaniu skúsenosti, ktorá podmieňuje ich proces poznávania a interpretácie kultúrnych, vedeckých a hodnotových obsahov textov a spoločenských javov. Hranice vedeckého poznania jednotlivých vedných disciplín umožňujú spoluprácu na transdisciplinárnej úrovni a odkrývajú kompetencie aktérov dialógu, ich prieniky a spoločný prínos.	
Stručná osnova predmetu: 1. Úvod, sylabus, komunikačné platformy 19/02/2021. Etické štandardy, nové interpretácie a ich kultúrna podmienenosť. Koexistencia rôzne zadefinovaných spoločenstiev v globálnej spoločnosti.	

Definícia a sebadefinícia spoločností na základe národnej, rituálnej či kultúrnej príslušnosti. (Miroslav Kocúr - hosť doc. Ondrej Prostredník)

2. Čo je človek v dobe nastupujúcej AI. Príležitosti a výzvy technologického veku v univerzálnom nadčasovom prepojení a lokálnom historickom ukotvení. (Miroslav Kocúr – hosť prof. RNDr. Vladimír Šucha, DrSc.)

3. Historické súvislosti a paralely súčasných hodnotových konfliktov, kultúrne vojny a svetonázorové polemiky a pohľad na násilie pri konštituovaní štátnych celkov, národných a náboženských komunít. Historické súvislosti súčasných hodnotových a etických konfliktov, tzv. kultúrne vojny. Vzťahy medzi autoritárskymi hnutiami a diktatúrami na jednej a katolicizmom na druhej strane v tzv. epoche fašizmu, teda predovšetkým v 30. a 40. rokoch 20. storočia a v kontexte Slovenska a strednej Európy. Prieniky medzi nacionalizmom a katolíckou sociálnou náukou, hľadanie spoločného nepriateľa (bolševizmus, antisemitizmus) a následné ilúzie o fašizme ako garantovi katolicizmu v Hitlerovej "novej Európe". Dnešné kultúrne vojny, pozmenený obraz nepriateľa a ich historická kontinuita. (Miroslav Kocúr - hosť Mgr. Miloslav Szabó, PhD.)

4. Etnická identifikácia, viacnásobná spolupatričnosť a kultúrne skripty. My – ako skupinová súdržnosť a Nás – ako kontrast. Nákladná signalizácia, ritualizované prejavy a prosocialita. Čo znamená „my“ a ako (vidia?) „nás“? Aké sú princípy etnickej identifikácie, a na čo slúžia kultúrne skripty? Ako súvisí komunikácia, ritualizované prejavy a prosocialita? Kľúčové slová: skupinová súdržnosť, kultúrne skripty, viacnásobná spolupatričnosť, etnické a rasové klasifikácie, stereotypy a kognitívne skreslenia, rituál, metafora, jazyk, nákladná signalizácia primátov, univerzálne predispozície a kultúrne špecifické vzorce (Miroslav Kocúr - hosť doc. Helena Tužinská, PhD.)

5. Univerzálna snaha o pretvorenie sveta na základe posvätných textov, náboženská a národná identita spoločností na prelome letopočtov. (Miroslav Kocúr - hosť prof. František Ábel)

6. Náboženský život na Slovensku. Praktické prežívanie náboženskej viery Slovákov. Požiadavky cirkvi vs. realita. Názory na kultúrno-etické otázky na Slovensku. Vnímanie vývoja v cirkvách na Slovensku. Dáta a ich interpretácia. (Miroslav Kocúr - hosť Mgr. Rastislav Kočan)

7. Kritické myslenie ako metóda poznávania sveta. Hodnota života a iné etické dilemy globalizovaných procesov. (Miroslav Kocúr - hosť Mgr. Ján Markoš)

8. Variabilita pohlavnej diferenciácie a matrikové pohlavie, spoločenská etika a individuálne postoje, štatistika a prognózy a ich interpretácia v procese formácie postojov a želaného vývoja. (Miroslav Kocúr - hosť MUDr. Peter Križan)

9. Poznanie a vedecké poznanie, transdisciplinárne presahy a základné predpoklady transdisciplinárneho dialógu. Zákon v prírodných, spoločenských, právnych a eticko-sociálnych vedách. Multiparametrický model sveta, vedecké poznanie a svet kultúrnej diverzity v kontexte BIG THINGS a racionálnej uchopiteľnosti sveta. (Miroslav Kocúr - hosť prof. RNDr. Vladimír Bužek, DrSc.)

10. Človek, jeho myseľ a technológie Konštruktivistický pohľad na myslenie, vedu a kultúru. Poznanie z perspektívy prvej a tretej osoby, myseľ ako subjekt a ako objekt. Inteligentné technológie a ich spätný vplyv na človeka a spoločnosť. Nové mýty pre 21. storočie. (Miroslav Kocúr – hosť doc. RNDr. Martin Takáč, PhD.)

Odporúčaná literatúra:

ÁBEL, F. Biblická exegéza [Biblical Exegesis] Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2015.

ERIKSEN, T. H. Etnicita a nacionalizmus. Antropologické perspektívy. Praha: Sociologické nakladateľství, 1995.

KOCÚR, M. National and Religious Identity: A Study in Galatians 3,23-29 and Romans 10,12-21: v. 24. Wien : Österreichische biblische Studien, 2003.

PROSTREDNÍK, O. a kol. Cudzie nechceme, svoje si nedáme? Prekonávanie xenofóbie a antisemitizmu v náboženských textoch a praxi. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2013.

SZABÓ, M. Potraty. Dejiny slovenských kultúrnych vojen od Hlinku po Kuffu. Bratislava: N Press, 2020.

SZABÓ, M. "For God and Nation." Catholicism and Far-Right in Central European Context. Historický časopis, roč. 66 (2018), č. 5, s. 885-900.

TUŽINSKÁ, H. Komunikácia, tradícia a rituál z pohľadu evolučnej antropológie. Bratislava: Stimul, 2020. http://stella.uniba.sk/texty/FIF_HT_komunikacia_tradicia_ritual.pdf

Doplnková literatúra bude prezentovaná na začiatku a počas semestra. V MS TEAMS sú dostupné prezentácie vyučujúcich.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Vyučujúci: doc. Mgr. Helena Tužinská, PhD., Ján Markoš, Mgr. Miloslav Szabó, PhD., ThDr. Miroslav Kocúr, PhD., prof. RNDr. Vladimír Bužek, DrSc.

Dátum poslednej zmeny: 13.02.2022

Schválil: prof. PhDr. Katarína Bednárová, PhD., prof. Mgr. Janka Benická, PhD., prof. PhDr. Marta Botiková, CSc., prof. PhDr. Mária Dobříková, CSc., prof. Dr. Miroslav Dudok, DrSc., prof. PhDr. Viera Gažová, CSc., prof. PhDr. Roman Holec, DrSc., prof. PhDr. Pavel Horňák, CSc., prof. PhDr. Marta Hulková, CSc., prof. Mgr. Milan Kováč, PhD., prof. PhDr. Mária Kusá, CSc., prof. PhDr. Darina Malová, PhD., prof. PhDr. Peter Michalovič, CSc., prof. Eduard Nižňanský, CSc., prof. PhDr. Oľga Orgoňová, CSc., prof. PhDr. Zlatica Plašienková, CSc., prof. PhDr. Mária Potočarová, PhD., prof. PhDr. Danuša Serafinová, CSc., prof. PhDr. Ján Sopóci, CSc., Univ.-Prof. Timothy Taylor, MA, PhD, FSA,FRSA, prof. PhDr. Pavol Tišliar, PhD., prof. PhDr. Emil Višňovský, CSc., prof. PhDr. Miloslav Vojtech, PhD., prof. PhDr. Juraj Šedivý, PhD., prof. PhDr. Jaroslav Šušol, PhD.